GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 27. *Vinerĭ, 6 (18) Februariu.* **1887.**

Braşovŭ, 5 Februariu 1887.

S'a împlinitŭ anulŭ, de când Ludovicŭ Mocsary a adresatŭ în camera din Peşta connaţionalilorŭ sĕi maghiarĭ înţeleptulŭ şi prevĕḍĕtorulŭ apelŭ, ca sĕ dovedéscă *prin fapte*, că nu suntŭ duşmanĭ ai desvoltării naţionalităţilorŭ din statulŭ ungarŭ şi sĕ respecteze dreptele lorŭ postulate.

In intervalulŭ acesta Mocsary a mai publicatŭ două broşurĭ, condamnândŭ cu argumente tarĭ şi nerĕsturnabile politica nechibsuită şi periculósă a maghiarisării.

Distinsulŭ patriotŭ ungurŭ n'a întêmpinatŭ însĕ nicĭ în parlamentŭ nicĭ din partea pressei maghiare, decâtŭ desaprobărĭ şi protestărĭ şi astăḍĭ rĕdicându-şĭ din nou glasulŭ în apĕrarea principiului de dreptate, cu ocasiunea desbaterei budgetului cultelorŭ şi instrucţiunei publice, rĕmase, ca şi înainte c'unŭ anŭ, singurŭ singurelŭ cu vederile lui, nesusţinutŭ şi nesprijinitŭ de nicĭ unŭ Maghiarŭ, unŭ corbŭ albŭ între deputaţii ungurĭ.

Deosebirea între atuncĭ şi acum este numai, că soţii sĕi, corbii cei negri din cameră, nu s'au mai mulţămitŭ ai arĕta nemulţumirea prin cârâiturile lorŭ, ci mâniându-se pe ;elŭ, că nu mai tace, au începutŭ a'lŭ ciupi toţĭ din tóte părţile, ca sĕ-i amărască viéţa şi sĕ-lŭ isgonéscă din mijloculŭ lorŭ.

Nu glumimŭ. Lucrulŭ s'a petrecutŭ în adevĕrŭ aşa şi bine este sĕ scie şi cetitorii noştrĭ ce s'a petrecutŭ.

In revista sa parlamentară dela 3 (15) Februariu a. c. „Egyetértés,“ organulŭ de frunte alŭ stângei estreme, comunică c'unŭ caracteristicŭ laconismŭ următórele:

„La finitulŭ şedinţei Ludovicŭ Mocsary a vorbitŭ din cunoscutulŭ sĕu punctŭ de vedere despre cestiunea naţionalităţilorŭ, condamnândŭ *între protestele camerei* nisuinţele de maghiarisare.“

Şi ce a ḍisŭ Mocsary de a provocatŭ atâta turburare şi nemulţămire în dietă?

A adusŭ întâiŭ mai multe esemple spre a ilustra „iubirea de dreptate şi de legalitate“ a guvernului.

Din gimnasiulŭ superiorŭ slovacŭ în Leciu (Leutschau) au fostŭ eliminaţĭ optŭ scolarĭ sub pretecstulŭ că au agitatŭ în contra statului. Aceştia erau totŭ băieţĭ tinerĭ de 14, 15, 16 anĭ, numai unulŭ singurŭ dintre ei numĕra 17 anĭ. Care a fostŭ greşéla lorŭ? — S'au întrunitŭ la unŭ colegŭ şi au cetitŭ ḍiare slovace şi au cântatŭ cântece slovace.

Nu se unesce cu dreptatea, ḍice Mocsary, ca pentru acestŭ lucru memoraţilorŭ tinerĭ sĕ li se strice cariera şi sĕ fiă stigmatisaţĭ pentru tótă viéţa; nu se potrivesce pentru o crescere morală bună ca sĕ se dea premii scolarilorŭ, carĭ jócă rolulŭ denunţianţilorŭ; nu póte fi politică bună de a cresce din cei 8 scolarĭ nisce duşmanĭ înverşunaţĭ ai Maghiarilorŭ.

Altŭ esemplu. Comitatulŭ Têrnavei-micĭ a votatŭ 10,000 florinĭ pentru kulturegyletulŭ din Cluşiu şi a hotărîtŭ ca acéstă sumă sĕ se acopere parte din averea comitatului, parte printr'unŭ aruncŭ de dare impusŭ poporaţiunei. Ministrulŭ de interne a aprobatŭ acéstă decisiune, respingêndŭ recursulŭ înaintatŭ contra ei.

Mocsary susţine, că acéstă decisiune nu se póte uni cu legea pentru că adevĕratulŭ scopŭ alŭ kulturegyletului din vorbă e lăţirea maghiarisărei şi scopulŭ acesta nu e prevĕḍutŭ în lege, care vorbesce numai de „scopurĭ culturale“ în genere. Cultura nu se póte identifica cu maghiarisarea. „A maghiarisa cu banĭ românescĭ pe Românĭ, acésta nu este după mine o procedere dréptă şi démnă de Maghiarĭ“.

Ḍice mai departe că direcţiunea kulturegyleturilorŭ e agresivă şi, deşi scopulŭ lorŭ de a maghiarisa în massă este o utopiă, elŭ trădéză că au voinţa, dér le lipsesce putinţa de a-o face.

Statulŭ n'ar trebuĭ sĕ concédă ca organele lui sĕ se amestece în astfelŭ de lucrurĭ.

Incă unŭ casŭ. Comitatulŭ Zolyom e hotărîtŭ a maghiarisa numele slovace ale satelorŭ de acolo. Cu ce scopŭ? Prin acésta nu vorŭ preface nicĭ măcarŭ unŭ singurŭ slovacŭ în Ungurŭ. Dér acele table cu inscripţiĭ unguresci vorŭ juca rolulŭ pălăriei lui Gessler. Trecêndŭ pe dinaintea lorŭ Slovaculŭ, va înjura una asupra Maghiarilorŭ şi va fi gata a deveni pradă în mânile agitatorilorŭ.

S'a luatŭ acea mĕsură fără sĕ fiă întrebate comunele, după cum pretinde legea. De aceea Mocsary a vĕḍutŭ cu pĕrere de rĕu, că guvernulŭ a aprobatŭ procederea ilegală a comitatului.

Procederea guvernului dă locŭ presumţiunei, că spre lăţirea maghiarisărei tóte suntŭ iertate şi că scopulŭ sânţesce mijlócele.

Guvernulŭ vede o mare putere în curentulŭ şovinistŭ, de aceea nu cutéză a păşi contra lui. Crede că susţinêndu'lŭ îşĭ va mai susţiné şi popularitatea şi că pentru politica urmată faţă cu naţionalităţile naţiunea îĭ va ierta deficitulŭ şi datoriile ce le face.

E tristŭ când i se spune în faţa guvernului, că legile nu se respectéză şi că luĭ nu-i pasă de acésta. A spusŭ Dimitrievicĭ că în cerculŭ sĕu electoralŭ autorităţile publice respingŭ orĭ-ce hârtiă, care nu e scrisă unguresce. A spus'o Anţerţŭ şi Sabovlievicĭ, pe care l'aţĭ lăudatŭ pentru discursulŭ sĕu lealŭ, că cestiunea naţionalităţilorŭ e numai pe hârtiă.

Mocsary vede cu îngrijire politica ce-o urmăresce faţă cu naţionalităţile guvernulŭ şi în generalŭ statulŭ maghiarŭ şi societatea maghiară.

Cu atâtŭ mai îngrijitŭ este, cu câtŭ sĕ redică nuorĭ grei pe firmamentulŭ patriei. In acéstă clipită nu crede, că nu se va gândi fie-care, că totuşĭ ar fi bine, décă amŭ sta pe piciorŭ mai bunŭ cu naţionalităţile.

Mocsary crede că naţionalităţile din statulŭ ungarŭ se potŭ mulţămi şi că suntŭ gata a se împăca. Mai alesŭ cu Românii şi Sêrbii Ungurii ţrebue sĕ se împace pentru că Ungaria trebue sĕ încheiă alianţă şi cu România şi Sêrbia, de care are lipsă în lupta ei cu slavismulŭ. Dér nu crede, că se va puté dobêndi o alianţă durabilă, décă în intru Ungaria nu va înaugura o politică de naţionalitate, care sĕ mulţăméscă aspiraţiunile îndreptăţite ale Românilorŭ şi ale Sêrbilorŭ.

Cestiunea naţionalităţilorŭ ar trebui sĕ intereseze dieta ungară şi măcarŭ odată pe anŭ ar puté sĕ-şĭ aducă aminte de ea.

Ar echivala — finesce Mocsary — preţulŭ unei armate, décă ne-ar succede a înaugura o politică bună faţă cu naţionalităţile.

Asesta este cuprinsulŭ discursului celui mai nou a lui Mocsary.

Partida stângei estreme, care în manifestulŭ ei electoralŭ n'a aflatŭ de cuviinţă nici măcarŭ a aminti esistenţa naţionalităţilorŭ nemaghiare în ţéră, a ţinutŭ imediatŭ sfatŭ mare, care a condamnatŭ vederile esprimate de Mocsary pronunţându-se că suntŭ diametralŭ opuse programei şi nisuinţelorŭ partidei.

Pronunciamentulŭ stângei s'a comunicatŭ în scrisŭ deputatului Mocsary şi verbalŭ camerei, pentru ca sĕ fiă constatatŭ cu acte istorice, că unŭ singurŭ Ungurŭ s'a aflatŭ, carc sĕ pledeze pentru dreptate în aceste critice timpurĭ şi şi vocea acestuia a fostŭ înăbuşită.

De astăḍĭ Mocsary este străinŭ în mijloculŭ conaţionalilorŭ sĕi din dietă. Nimenĭ nu-i va întinde mâna, toţĭ ilŭ vorŭ ocoli, dér póte avé mângâierea, că şĭ-a asiguratŭ iubirea acelora, carĭ nu suntŭ representaţĭ aḍĭ în dietă şi carĭ facŭ puterea cea mai mare a statulni ungarŭ.

Convenţia cu România în dieta ungară.

La discursurile ţinute în şedinţa dela 11 Februariu, ministrulŭ de agricultură, comerţŭ şi industriă rĕspunse următórele:

Ministrulŭ *Szechenyi*: D-lŭ deputatŭ Adolf Zay a citatŭ aḍĭ unŭ astfelŭ de faptŭ şi a esprimatŭ o astfelŭ de dorinţă, la care trebue sĕ rĕspundŭ, deórece vĕdŭ în acésta cam unŭ sprijinŭ alŭ acelei acusărĭ, ce se aduce din partea României contra Ungariei; şi adecă acusarea că România a consideratŭ strictele mĕsurĭ veterinare din partea guvernului ungurescŭ ca unŭ pretextŭ, sub care, cu totŭ tractatulŭ încheiatŭ, urmărimŭ o politică protecţionistă. D-lŭ deputatŭ şĭ-a esprimatŭ mai departe speranţa, că ceea ce vomŭ acorda României, se va acorda fără cugete ascunse. In acésta zace bănuiala.

Constatŭ că politica economică a guvernului ungurescŭ nu s'a ascunsŭ nicĭodată în dosulŭ unui pretextŭ ci amŭ cerutŭ ce ni s'a cuvenitŭ şi ne-amŭ ţinutŭ de tractatŭ în privinţa celorŭ ca le-amŭ asiguratŭ României. (Aprobărĭ generale). Ungaria nicĭ n'a avutŭ nevoiă de pretextŭ, căcĭ e destulŭ de regretabilŭ că mai nainte veterinăria română n'a fostŭ mânuată de totŭ corectŭ. Am constatatŭ erĭ, că aḍĭ avemŭ deja bune scirĭ în acéstă privinţă, că s'au luatŭ multe mĕsurĭ liniştitóre pentru noi, dér mĕ 'ndoiescŭ cu hotărîre, că ne-amŭ folositŭ de vr'unŭ pretextŭ, ci totdéuna amŭ avutŭ temeiu a închide graniţele orĭ a lua altă disposiţiune. Decĭ nu permitŭ sĕ se deştepte în cameră acéstă bănuială. (Aprobărĭ generale).

Ce privescŭ observările d-lui deputatŭ Apponyi relative la veterinăriă, acelea suntŭ fórte corecte şi aprobă procederea ce a urmat'o şi o va urma şi de aci înainte guvernulŭ; căcĭ Ungaria nu se va puté linişti până ce Germania nu va recunósce progresulŭ nostru pe têrêmulŭ vet rinăriei. (Aprobărĭ generale). Ungaria nu se póte linişti până ce nu şĭ-a asiguratŭ libera comunicare în Germania, precum şĭ-a asigurat'o în Italia şi în Elveţia. (Aprobărĭ generale). Acésta e unulŭ din punctele cardinale ale politicei economice unguresci. Asta trebue sĕ o dobêndimŭ, décă nu aḍĭ, trebue sĕ fiă mâne.

In şedinţa dela 12 Februariu luândŭ cuvêntulŭ

Alexandru *Almasy* ḍice, că în privinţa tractatului de comerţŭ cu România e de pĕrerea contelui Alex. Karolyi, ca sĕ nu lăsămŭ sĕ între fără vamă nicĭ cereale, nicĭ vite, câtŭ timpŭ productele nóstre brute suntŭ împovărate de Prusia cu vămurĭ.

Gustav *Beksics*, după ce ḍice că „alŭ cui e pĕmêntulŭ şi fabricele, alŭ aceluia e statulŭ« (Aprobărĭ în drépta), arată că activitatea economică a statului trebue sĕ se desfăşure cu deosebire acolo, unde acésta e necesarŭ şi în privinţa politică, aşa în Ungaria de susŭ şi în Ardealŭ. Intărirea politică a acestorŭ estremităţĭ ale ţĕrii atêrnă mai alesŭ de desvoltarea industriei acolo. (Aprobărĭ în drépta.) Convenţia cu România e necesară atâtŭ din temeiurĭ politice, câtŭ şi economice, dér numai unŭ tractatŭ bunŭ trebue sĕ încheiămŭ, care satisface deopotrivă intereselorŭ agriculturei şi industriei. Chiar décă România n'ar fi încâtva têrgulŭ pentru industria Ardealului, ar trebui sĕ-i creămŭ o piéţă în România. Acestei industrii nu trebue sĕ i se închiḍă têrgulŭ. (Aprobărĭ în drépta). Din declararea ministrului de comerţŭ oratorulŭ şĭ a câştigatŭ convingerea, că acestŭ tractatŭ va fi favorabilŭ pentru agricultură şi pentru industriă. Avêndŭ şi o politică financiară bună, vomŭ avé unŭ „statŭ ungurescŭ politicŭ, naţionalŭ şi socialŭ.“

Emanuelŭ *Andrassy*, după ce spune, că esposiţiunea a făcutŭ streinilorŭ impresiunea, că Ungaria n'are industriă (Contraḍicerĭ), adecă în asemĕnare cu ţĕrile vecine, trece la convenţia cu România. Ḍice că décă căutămŭ simpatia Românilorŭ şi pentru aceea permitemŭ liberulŭ importŭ alŭ cerealelorŭ, séu simpatia Austriacilorŭ, atuncĭ nu mai dămŭ înainte. Nu cu frase economice, ci cu patriotismulŭ ne putemŭ ajuta. Ministerulŭ a importatŭ şine din streinătate, acum vrea sĕ im-

porte din România. Asta însemnéză desvoltarea industriei nóstre? Pentru noi bunăstarea e o cestiune de viéţă. Unŭ poporŭ, care nu e avutŭ, n'are autoritate.

Adam *Lazar* observă, că Beksics s'a esprimatŭ acum despre convenţiă cu totulŭ altfelŭ decâtŭ în véra trecută în Kezdi-Oşorheiu. Atuncĭ ḑicea, că rĕsboiulŭ vamalŭ românŭ e unŭ adevĕratŭ norocŭ pentru desvoltarea industriei ardelene. Atuncĭ făcea Beksics promisiunĭ estraordinare în privinţa ridicărei industriei secuiescĭ, dér nimicŭ nu s'a făcutŭ în interesulŭ ei. Spunea că guvernulŭ s'a înţelesŭ cu unŭ institutŭ de banĭ, ca acesta sĕ cumpere marfă dela industriaşii ardelenĭ pentru 300,000 fl. şi că guvernulŭ a garantatŭ institutului 50,000 fl. Se vede că a voitŭ Beksics sĕ ducă în rătăcire pe alegĕtorii din Kezdi-Oşorheiu ai lui Akos Ugron şi sĕ-i câştige pentru sine. Totulŭ a fostŭ o apucătură de corteşŭ.

Ministrulŭ *Szechenyi*, rĕspunḑêndŭ dep tatului Szalay, ḑice că în privinţa productelorŭ brute române nu e nicĭ o concurenţă, deórece industria nóstră le lucréză, aşa că productele române importate le esportămŭ ca articole de industriă, aşa industria morilorŭ le esportă ca făină.

Raportorulŭ Moriz *Wahrmann* doresce încheierea tractatului de comerţŭ românŭ, dér doresce cu tóte statele, cu Germania ca şi cu România. Dér trebue sĕ cunóscă şi preţulŭ tractatului, căcĭ nu vré sĕ se 'ncheiă în orĭce casŭ sub orĭce împrejurare, cu orĭce preţŭ. Eu cunoscŭ, ḑice oratorulŭ, deplinŭ tóte acele jertfe cu care este împreunatŭ rĕsboiulŭ vamalŭ cu România. De aceea dorescŭ convenţia, dér pe basă cuviinciósă, raţională, şi n'aşŭ admite sĕ se subordineze interesulŭ economicŭ motivelorŭ şi intereselorŭ politice. Interesulŭ politicŭ e trecĕtorŭ, celŭ economicŭ e permanentŭ. Greşéla ce o comitemŭ în privinţa politică se póte 'ndrepta în fiăcare ḑi, cea comisă în privinţa economică însĕ, nu se póte 'ndrepta nicĭ măcarŭ într'unŭ lungŭ şirŭ de anĭ. De aceea recomandŭ sĕ fimŭ cu pază tocmai faţă cu unŭ statŭ, care şi la interpretarea singuraticelorŭ puncte ale ultimului tractatŭ a doveditŭ, că acéstă pază e motivată acolo în cea mai mare mĕsură.

Cu acestea s'a încheiatŭ şi desbaterea generală a bugetului ministerului de agricultură, comerţŭ şi industriă.

Manifestulŭ electoralŭ alŭ independenţilorŭ.

„Egyetértés“ dela 13 Februariu publică manifestulŭ electoralŭ alŭ partidei celorŭ dela 48 şi a independenţilorŭ,“ compusŭ de Alexiu Györg şi primitŭ în conferenţa partidei dela 12 Febr. n. Cuprinsulŭ acestui lungŭ apelŭ este pe scurtŭ următorulŭ:

Faţă cu faptulŭ, că acum alegĕtorii îşi vorŭ da votulŭ pentru mandate cu durata de cincĭ anĭ, ei trebue sĕ păşéscă la urnă cu cea mai mare precauţiune. Partida s'a luptatŭ în contra acestei inovaţiunĭ, după ce nicĭ mandatulŭ cu durata de trei anĭ n'a pututŭ ferĭ ţéra de nimicitórele efecte ale lucrărei maiorităţii. Partida stă şi acum ca şi mai înainte pe basa deplinei independenţe a statului ungarŭ, pentru ca acesta sĕ fiă în posiţiune a decide asupra intereselorŭ sale de viéţă fără nicĭ o înriurire străină.

„Oposiţiunea moderată s'a luptatŭ ce-i dreptŭ cu bărbăţiă împreună cu stânga estremă în contra regimului domnitorŭ, dér după ce primesce şi dênsa starea actuală de dreptŭ publicŭ, ce aduce Ungariei numai pagubă (adecă dualismulŭ), alegĕtorii sĕ se feréscă de a da voturile lorŭ membrilorŭ partidei moderate.

Ar fi însĕ unŭ lucru de totŭ fatalŭ décă partida guvernului, ce se poreclesce liberală, ar rĕmâné la putere. Ea singură a causatŭ trista situaţiune actuală a ţĕrii.

Manifestulŭ descrie apoi cu vii culorĭ urmările rele ale dualismului şi combate instituţiunile comune. Citéză apoi unŭ şirŭ de mĕsurĭ ale guvernului, prin carĭ s'a restrinsŭ libertatea politică şi cetăţenéscă a Ungariei.

Delegaţiunea a încărcatŭ în spinarea naţiunei totŭ mai multe sarcinĭ şi cu tóte că s'au făcutŭ mereu la datorii, Ungaria se află într'o crisă financiară ameninţătóre. Orizontulŭ esternŭ se întunecă! Vină ce va veni, ne încredemŭ în puterea de viéţă a naţiunei. Cu multŭ mai liniştită ar fi însĕ ţéra în aceste momente, décă ar avé armata ei propriă. Atuncĭ jertfele ce le-amŭ aduce pentru armată le-amŭ aduce pentru noi.

Mai departe combate manifestulŭ cu fórte aspre espresiunĭ pe antisemiţĭ.

Stégulŭ împrejurulŭ căruia se adună luptătorii pentru independenţa Ungariei este stégulŭ libertăţii, alŭ egalităţii şi frăţietăţii. Alegĕtorii sĕ se feréscă dér de candidaţii antisemiţĭ, carĭ nu îndemnaţĭ de acéstă convingere ci numai spre a combate rassa jidovéscă păşescŭ înaintea lorŭ, avêndŭ în gură devisa independenţei.

Partida independenţilorŭ, încheiă manifestulŭ, desfăşură earăşi stégulŭ dela 1848 şi apeléză la poporŭ sĕ se grupeze în jurulŭ lui şi sĕ alégă aderenţĭ ai programei stângei estreme.

SCIRILE ḐILEI.

Ministrulŭ honveḑimei a ordonatŭ ca, deórece toţĭ obligaţii la serviciulŭ militarŭ, carĭ nu se potŭ înrêndui în armată (marină), respective în reserva întregitóre séu în honveḑime, au sĕ se clasifice la serviciulŭ glótelorŭ după aptitudinea lorŭ, toţĭ obligaţii la serviciulŭ militarŭ sĕ se presinte în persónă înaintea comisiunei de asentare. Ştergerea din listele de asentare se póte ordona şi în casulŭ când celŭ obligatŭ la serviciulŭ militarŭ nu e aptŭ nicĭ pentru serviciulŭ de glóte fără arme. In casulŭ acesta decide representantulŭ honveḑilorŭ.

—x—

Privitorŭ la scirea despre cutrierarea *Ţĕrei Bârsei* de către *prinţulŭ de coronă rusŭ* — scire eşită din poporŭ — se scrie din Ghimbavŭ către „Kronst. Ztg.“ de Lunĭ: „Acum vr'o ḑece ḑile veniră doi Ruşĭ din ţinutul Moscvei, cum ḑiceau ei, la judele şi-lŭ rugară sĕ le dea sălaşŭ peste nópte. Judele, după ce le-a cercetatŭ paşapórtele, ii îndreptă la birtulŭ „Zur Parthie“. La întrebarea judelui că ce au făcutŭ ei aci, spuseră că au vrutŭ sĕ castreze cai, ceea ce apare cam bătătorŭ la ochĭ, deórece pe timpulŭ acesta rareorĭ lasă cineva sĕ'i castreze caii. Se vede însĕ, că la birtŭ nu le-a plăcutŭ, căcĭ, precum s'a constatat după aceea, au durmit la unŭ Românŭ. In diminéţa următóre s'au informatŭ dela mai mulţi ómenĭ, precum şi la birtaşulŭ birtului „Zum guten Geist“, décă duce vre-unŭ drumŭ de carŭ prin Branŭ la Câmpulungŭ în România. Celŭ mai tinĕrŭ dintre amêndoi, cam de 20 anĭ, vorbea binişorŭ românesce şi de obiceiu făcea pe interpretulŭ, pe când celŭ mai bĕtrânŭ, cam de 40 anĭ, nu vorbea mai nimicŭ. Erau îmbrăcaţĭ cu cojóce şi încinşĭ peste mijlocŭ cu o curea, de care atêrnau cuţite micĭ şi alte obiecte necesare la castrătŭ. La celŭ mai bĕtrânŭ atêrna şi unŭ tocŭ ca de binoglu de câmpŭ. De aci s'au dusŭ mai departe prin Cârstianŭ, Rĕşnovŭ, Branŭ, unde li s'au cercetatŭ paşapórtele. Acum se vorbesce, că au fostŭ unŭ colonelŭ rusŭ şi unŭ sublocotenentŭ.“

—x—

Ministrulŭ de comunicaţiune a datŭ concesiune preliminară proprietarului Kol. Beldi şi solgăbirĕului I. Sandor pentru construirea unei linii ferate, care pornindŭ dela staţiunea Şermaşulŭ micŭ a căii vicinale Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa sĕ atingă comunele Giaca, St. Gotthard, Ţaga, Cesarŭ Sântióna şi Fizeşŭ şi sĕ se 'ntindă până la staţiunea Gherla a căii ferate din Valea Someşului.

—x—

Ministrulŭ honveḑimei a încunosciinţatŭ printr'o circulară jurisdicţiunile, că ţĕrile corónei ungare trebue sĕ dea pentru anulŭ curentŭ 39,552 recruţĭ şi 3955 reserviştĭ de întregire. Din aceştia Ungaria şi Ardealulŭ dau 34,753 recruţĭ şi 3475 reserviştĭ de întregire, Croaţia 4762 recruţĭ şi 467 reserviştĭ de întregire, Fiume 37 recruţĭ şi 4 reserviştĭ de întregire.

—x—

D-na *Hermina P. Desseanu*, preşedinta reuniunei femeilorŭ române din Aradŭ şi provinciă, ne-a trămisŭ o întêmpinare la declaraţiunaa d-lui Aureliu Suciu, privitóre la balulŭ numitei reuniunĭ. Regretămŭ, că atâtŭ data întimpinărei, câtŭ şi a ţinerei balului, nefiindŭ lămurite în privinţa stilului, vechiu orĭ nou, şi luându-ne după stilulŭ vechiu s'a amânatŭ până aḑi publicarea. D-na preşedintă ne spune în întimpinarea d-sale, că comitetulŭ reuniunii a hotărîtŭ în şedinţa dela 11 (23) Ianuariu, ca balulŭ sĕ se dea pe timpulŭ întrunirei sinodului eparchialŭ, fiindŭ succesulŭ lui mai bine asiguratŭ. Prin urmare avisulŭ reuniunii nu era apocrifŭ nicĭ abusŭ, ci unŭ actŭ alŭ comitetului. Balulŭ anunţatŭ pe 17 Februarie a. c de d-lŭ Aureliu Suciu nu era alŭ reuniunii, care n'a autorisatŭ pe nimenea a-lŭ da şi nicĭ a aduna oferte în scopulŭ reuniunii. Er décă d. A. Suciu a dechiăratŭ că tinerimea arangează balulŭ din 17 Februarie pe propriulŭ sĕu risicŭ, atuncĭ acéstă trebuia sĕ o arate în invitare, pentru ca nu ofertele publicului, date în interesulŭ culturei femeii române, sĕ se întrebuinţeze în altŭ scopŭ, despre care reuniunea nicĭ cunoscinţă n'are. Mai comunică d-na pressidentă, că „intriga“ şi „fracţiunea“ apostrofate de d. Suciu nu în reuniune, ci în cerculŭ d-sale se potŭ afla, unde s'a plănuitŭ balulŭ din 17 Februarie ca antagonistŭ balului reuniunii femeilorŭ, decisŭ a se arangia mai târḑiu.

—x—

D-lŭ *Vintilă C. A. Rosetti*, directorulŭ „Românului“, se află de erĭ în Braşovŭ împreună cu soţia d-sale.

—x—

In pădurile comitatului *Târnava mare* s'au sporitŭ în modŭ îngrozitorŭ porcii sĕlbaticĭ, carĭ esŭ la câmpŭ în cete de câte 20—30. Locuitorii suferŭ pagube enorme căcĭ din causa taxei de vênatŭ pré puţinĭ au puscĭ, şi chiar aceştia nu 'ndrăsnescŭ sĕ 'mpusce pe câmpŭ liberŭ, opritŭ fiindŭ acéstă printr'o nouă ordinaţiune ministerială. — Vai de bietulŭ poporŭ, férĕle sĕlbatice îi mai lipseau după atâta miseriă şi suferinţe!

—x—

FOILETONU.

Pipĕruşiu Petru şi Florea-'nfloritulŭ.

(Poveste din Sălagiu, comunicată de plugarulŭ M. Bene din Supurulŭ de susŭ, scrisă de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.)

A fostŭ ce-a fostŭ, că de n'ar fi fostŭ nu s'ar povesti. A fostŭ odată o muiere vĕduvă, îi murise adecă bărbatulŭ şi ea rămăsese cu 3 copii, 2 feciorĭ şi o fetiţă. Şi nu era săracă vĕduva, că bărbatu-séu, fiă iertatŭ şi măie pe unde a însératŭ, fusese unŭ omŭ fórte harnicŭ; avea ea moşióră bună, avé boi şi plugŭ de puté ara ea de ea, şi mai avé ea câte ceva, scii cum au muierile care rĕmânŭ după ómenii harnicĭ. Destulŭ că era pe timpulŭ aratului, tótă lumea ara şi sĕmăna, decĭ se punŭ şi feciorii într'o ḑi sĕ mérgă la plugŭ, sĕ are unŭ locŭ într'o poiană, bunăóră. Plécă decĭ feciorii într'o diminéţă la plugŭ, dér nu-şĭ iau merinde că nu aveau coptătură, ci spunŭ mamei lorŭ sĕ le trimită de améḑĭ acolo.

— Bine, dragii mamei, ḑise vĕduva, dér cine sĕ vĕ ducă voue de améḑĭ, că eu nu potŭ merge, vedeţĭ voi bine că sunt beteagă, ér sora vóstră nu scie unde e loculŭ nostru din poiană, n'a fostŭ nicĭodată, şi de nu alta s'a prăpădi prin cea secretă de pădure, orĭ a nimeri chiar la curţile smeului, apoi atâta o mai vedemŭ!

— Nu te teme mamă, ḑicŭ feciorii, nu te teme, vomŭ trage noi o brazdă cu plugulŭ de cum eşimŭ din satŭ şi până la locŭ, de nu póte greşi, numai totŭ pe brézdă sĕ vină.

Se duseră decĭ feciorii şi se apucară de lucru, şi arară până la améḑĭ, dér nicĭ pomană sĕ le vină cineva cu de gustare; şi slobođiră boii la păşune şi după ce se săturară ér îi înjugară şi arară până la ojină. Atuncĭ nu mai puteu de fóme. Se hotărîră decĭ sĕ mérgă acasă. Nu sciau ei ce s'a pututŭ întêmpla: rĕtăcit'a sora sa prin pădure? N'a trimes'o mumă s'a? Orĭ ce póte sĕ fiă de-i lasă o ḑi de véră fără mâncare? Cum ajungŭ în curte, întrébă pe muma lorŭ:

— Ei bine, mamă, dér cum de nu ai trimesŭ pe sora nóstră cu gustarea, de ne laşi sĕ venimŭ în satŭ de pe la ojină?

Auḑindŭ biata lorŭ mamă vorbele acestea căḑu ca lovită de trăsnetŭ, căcĭ ea trimesese pe fată cu gustarea, decĭ scia că altŭ modru nu póte sĕ fiă decâtŭ că s'a rĕtăcitŭ prin cea sécretă de pădure, cine scie unde? După ce-şĭ mai veni în fire, le spuse copiilorŭ totŭ plângêndŭ:

— Spusu-v'am sĕ nu mergeţĭ la plugŭ, décă n'am avutŭ ce vĕ pune merinde? N'am ḑisŭ că s'a pierde biata copilă prin pădure? Étă că s'au împlinitŭ vorbele mele; mai bine era de minţiamŭ! Vai de mine şi de mine, copila mea, sufletulŭ meu, nădejdea mea! A datŭ smeulŭ de ea, nu-i altŭ modru, orĭ că au mâncat'o lupii?

Auḑindŭ feciorii plânsulŭ şi vĕietarea mamei lorŭ se puseră pe gândurĭ: ce ar fi de făcutŭ? Se sfătuescŭ, se gândescŭ, dau în drépta, întrébă'n stânga ...sora nu-i ca-n palmă! Decĭ ḑice feciorulŭ celŭ mai mare.

— Mamă, nu mai plânge, bunŭ e Dumneḑeu şi eu gândescŭ că trebue sĕ aflu pe soru-mea; plecŭ, mâne diminéţă, plecŭ mamă, ba nicĭ nu stau până diminéţă, cum iese luna plecŭ şi fără ea nu mĕ mai veḑĭ; mĕ totŭ ducŭ până dau de ea orĭ viă, orĭ mórtă, şi ţi-o aducŭ acasă, orĭ că-mĭ punŭ capulŭ.

Auḑindŭ biéta mamă vorbele aceste hotărîte, se mâhni şi mai tare, presimţia óreşĭ-cumva că într'unŭ ceasŭ rĕu plécă feciorulŭ; decĭ se încercă a-lŭ îndupleca sĕ rĕmână acasă; începŭ sĕ plângă că dóră l'ar puté opri, dér tóte fură înzadarŭ, feciorulŭ şi-a fostŭ pusŭ caru'n pietri sĕ nu se opréscă până nu va da de soru-sa. Plécă decĭ la drumŭ, ér mumă-sa rĕmâne plângêndŭ numai cu copilulŭ celŭ mai micŭ acasă. Şi plângea şi se văieta câtŭ o lua gura. Şi cum sĕ nu plângă biata muiere; numai erĭ diminéţă, nu mai departe decâtŭ ierĭ diminéţă avea trei copii, acum numai de are unŭ; fata 'i-e perdută, ér feciorulŭ celŭ mai mare a plecatŭ pe o cale de unde nu-i modru sĕ se mai întórcă! Nu-i trebuia bietei muierĭ mâncare, nu bĕutură, nu hodină nicĭ lucru, ci totŭ eşia până afară în pórtă plângêndŭ şi frângêndu'şĭ mânile şi ér intra în lăuntru în casă sta; sĕ móră de urîtŭ fără copii ei, afară nu afla pe nimenĭ, cine sĕ o mângăie. Câtŭ era ḑiulica de mare totŭ plângea; de era în casă era totŭ cu ochii la feréstră, dóră dóră îşĭ zăresce orĭ fata orĭ feciorulŭ celŭ mai mare; décă eşia afară, în curte, în drumŭ, întreba pe toţĭ călĕtorii: nu mi-aţĭ vĕḑutŭ fata? nicĭ feciorulŭ? Dér nimenĭ nu-i scia spune ceva despre ei, dela plecarea lorŭ. In satŭ se lăţise faima, că smeulŭ a furatŭ pe fata vĕduvei, că feciorulŭ celŭ mai mare s'a dusŭ sĕ o caute şi nu s'a mai reîntorsŭ.

Cetimŭ în »Pester Lloyd“ sub titlulŭ *Certurĭ naţionale la jocŭ*: »In comuna Luna săséscă din comitatulŭ *Cojocnei* s'a întêmplatŭ deunăḑile unŭ casŭ tristŭ. La unŭ balŭ arangeatŭ de flăcăii ungurĭ apărură şi câţĭva Vəlahĭ carĭ, intrândŭ aceştia în cértă cu cei dintêiu, fură daţĭ pe uşe afară. In Dumineca viitóre se dete balulŭ nobililorŭ urmaşĭ ai lui Traianŭ, dela care flăcăii ungurĭ avéu sĕ fiă înlăturaţĭ cu cele mai îngrozitóre ameninţărĭ. Deórece autoritatea avea cunoscinţă despre acéstă disposiţiune rĕsboinică, fù trimisŭ la balŭ unŭ organŭ oficialŭ, care însĕ, când în adevĕrŭ isbucnì cérta cu Ungurii apăruţĭ, la intervenirea sa fù străpunsŭ în inimă de unŭ flăcău valahŭ şi imediatŭ căḑù mortŭ. S'au făcutŭ 9 arestărĭ.“ — Mai ântêiu, la cuvintele ironice, ce are aerulŭ a le adresa fóia jidano-maghiară, nu reflectămŭ nimicŭ, deórece esŭ dintr'unŭ condeiu, care nu e vrednicŭ sĕ scrie numele lui Traianŭ. Alŭ doilea, lucrulŭ se esplică fórte uşorŭ: câţĭva Românĭ, vrêndŭ sĕ asiste şi ei la balulŭ unguerescŭ, au fostŭ daţĭ pe uşe afară; la sĕptĕmâna Românii au vrutŭ sĕ facă acelaşĭ lucru cu acei nobilĭ nrmaşĭ ai lui Atila, carĭ n'au avutŭ nicĭ măcarŭ ruşinea d'a nu se duce la balulŭ unorŭ Valahĭ daţĭ în dispreţŭ afară. Dér fiindŭ că ce e permisŭ Ungurului, Valahului nu'i e iertatŭ, autoritatea a intervenitŭ pentru turburătorii ungurĭ ai petrecerei româneseĭ şi de aci regretabila nenorocire. Lăsămŭ sĕ judece lumea cine e vinovatulŭ şi cine împinge pe Românĭ la asemenea acte.

—x—

Scóla de statŭ din *Huedin* s'a închisŭ din causa bólei egiptene de ochĭ (trahoma) ce s'a ivitŭ în modŭ epidemicŭ. Doi medicĭ suntŭ însărcinaţĭ cu tratamentulŭ bolnavilorŭ, carĭ se urcă la 152 din 520 copii obligaţĭ a cerceta scóla. Trei adulţĭ au orbitŭ. In *Cluşiu* încă s'a ivitŭ acéstă bólă, dér sporadicŭ.

—x—

Episcopulŭ Dr. Hyazinth de Ronay va ţiné între 13 şi 19 Martie o prelegere publică despre timpulŭ lui Huniade în folosulŭ Kulturegyletului din Pojunŭ. — Nicĭ tóte binecuvêntările episcopescĭ nu vorŭ scăpa Kulturegyleturile de fiascurĭ. Bancheturile, din contră, vorŭ avé deplinŭ succesŭ.

—x—

Societatea »Crucea Roşiă‘ din *Pojunŭ* va deschide în curêndŭ unŭ cursŭ pentru îngrijitóre şi transportatorĭ de răniţĭ. S'au anunţatŭ deja 28 femei şi 100 bărbaţĭ.

—x—

„Epoca« află că, după ce se va stabili d. *Dr. Babeşŭ* în Bucurescĭ, guvernulŭ îi va încredinţa conducerea unui institutŭ bactereologicŭ, cu organisarea căruia se ocupă deja consiliulŭ sanitarŭ superiorŭ.

—x—

In nóptea de 11 Februariu n. nisce hoţĭ fórte îndrăsneţĭ au intratŭ în casa directorului poliţiei din *Sebeşulŭ săsescŭ* şi au furatŭ dela dogarulŭ chiriaşŭ lucrurĭ de mâncare şi instrumente. De aci au trecutŭ la casa vecină şi au luatŭ din pimniţă cartofĭ, varḑă acră ş. a. Pe când hoţii furau, unŭ păzitorŭ de nópte patrula pe dinaintea casei directorului poliţiei, fără sĕ simţă ceva.

Rotacismulŭ la Moţĭ şi Istrienĭ.

(*Unŭ rĕspunsŭ ḑiarului „Ellenzék.«*)

„Gazeta Transilvaniei« a reprodusŭ espunerea ḑiarului »Ellenzék“, prin care acestŭ organŭ de publicitate încuviinţéză aspra mĕsură luată în contra intrării cărţii mele în Ardealŭ.

Oprirea pare a se întemeia pe motivulŭ, că eu, prin episódele cuprinse în carte aşŭ aţiţa pe muntenĭ în contra Ungurilorŭ.

Rĕu şi fără cale mi se face o asemenea învinuire.

Ţinta mea a fostŭ nu ca sĕ-i *aţîţŭ*, ci ca sĕ-i *apĕrŭ de hula şi ocara* la care i-a espusŭ înaintea lumei întregĭ Kossuth, Veress şi alţĭ emigranţĭ memoarişti dela 1848, încâtŭ chiar în România, hulile şi ocările lorŭ erau de mulţĭ creḑute.

Étă ce ḑice Kossuth în T. II. alŭ scrierilorŭ sale din esilŭ:

„Úrbán császári határör-ezredes azon hazugsággal lázitotta az erdélyi oláhokat, hogy a „kegyes osztrák császár« már tiz év elött eltörölte a jobbágy robotot, de a „gonosz magyar urak“ eltitkolták a „császár“ rendeletét a nép elött, — s az e hazugsággal fellázitott vad tömegeket azon igérettel eskette fel hüségre az *osztrák császár* iránt, hogy ha segitségére lesznek a magyarok ellen, a császár nekik két évi adomentességet ad és megengedi, hogy mindent megtartsanak a mit a magyaroktól elvehetnek s még azt is kilátásba helyezte, hogy az „urak« földbirtokait maguk közt felfogják oszthatni.‘

„És ember, kinek szivében érzelem van, nem is képzelheti: minö prédasovár hyena—duhhel estek neki a felbőszült *csordák* a kegyes császár engedelmének hasznát venni. Meg most is fagyást érzek ereimben, a mint az áltoluk elkövetett irtózatosságokra visszagondolok. Oly lap, mint a minöt azok ott betöltöttek, nincs az emberiség történelmében; még a vadság öskori szakában sincs, még a scalpirozó veres indiánok véres száguldozásainak történelmében sincs“.

„S mikor aztán ezrenként lettek a szerencsétlen családok a legirtózatosabb kinok közt lemeszárolva, falvak, városok a császári tisztek szemeláttára kiölve, kipusztitva, leégetve s boldogtalan hazám egy sirmezőre lett: akkor e dühöngö csordák egyik legtevékenyebb vezére: *Janku felment Bécsbe hogy a fiatal császár kezéböl jutalmat vegyen.* És kapott érdemkeresztett és kapta a császár ajkairól ez elismerést: *Nagy dolgokat cselekedtél Janku! Bizony nagy dolgokat cselekedtél!*

Fiindcă limbei române îi lipsesce unŭ asemenea vocabularŭ superlativŭ în a calumnia, punŭ în vederea cetitorilorŭ insultele lui Kossuth în traducere liberă:

„Colonelulŭ grăniţerilorŭ Urbán -a resculatŭ pe Valachĭ (oláh) minţindu-le că *graţiosulŭ împĕratŭ austriac* încă cu ḑece ani mai nainte ar fi desfiinţatŭ iobăgia, dér blăstemaţii de domnĭ maghiarĭ au ascunsŭ dinaintea poporului porunca împĕrătéscă.

»Rĕsculându-i prin acéstă minciună, au făcutŭ pe acele *turme barbare* sĕ jure credinţă împĕratului austriacŭ, făgăduindu-le că décă îi vorŭ da ajutorŭ în potriva Ungurilorŭ, împĕratulŭ îi scutesce de dare pe duoi anĭ de ḑile, le lasă pe séma lorŭ totŭ ce vorŭ puté jăfui dela Ungurĭ, şi arĕtêndu-le în perspectivă chiar şi aceea că *moşiile domnilorŭ* (boerilorŭ) le vorŭ puté împărţi între ei.

»Omulŭ, care mai are în inima lui simţiminte, nu 'şĭ póte închipui până unde mergea sĕlbătecia de hyene a acestorŭ turme rĕsvrătite, care s'au grăbitŭ a face întrebuinţare de permisiunea *graţiosului împĕratŭ*. Chiar şi acum mai simtŭ, că mĕ apucă unŭ fiorŭ de ghiaţă când îmĭ aducŭ aminte de acele cruḑimĭ înspăimêntătóre. O asemenea pagină nu se mai găsesce în istoria omenirei, nicĭ chiar în aceea a Indianilorŭ roşii nu se găsescŭ înregistrate asemenea cruḑimĭ ca acele comise de turmele sĕlbatice ale Valachilorŭ.

„Şi când cu miile erau măcelărite nenorocitele familii între chinurile cele mai îngrozitóre, şi când satele, oraşele erau arse şi pustiite şi nenorocita mea patriă prefăcută într'unŭ jalnicŭ mormêntŭ, *atuncĭ unulŭ dintre cei mai activĭ capĭ ai acelorŭ oarde sĕlbatice, „Ianculŭ“ a mersŭ la Viena ca sĕ priméscă recompensă chiar din mânile tênĕrului împĕratŭ şi a primitŭ crucea de recunoscinţă esprimată chiar de pe buzele împĕratului, care i-a ḑisŭ: »Marĭ lucrurĭ sĕvêrşit'ai Iancule! Ḑĕu marĭ lucrurĭ ai făcutŭ!‘*

Şi închipuiţi-vĕ ómenĭ bunĭ, că tóte aceste insulte Kossuth le-a aruncatŭ la adresa împĕratului şi a Românilorŭ dela înălţimea tribunei într'unŭ mare meetingŭ ţinutŭ în Glasgow, în Anglia, astfelŭ că Românii erau înfăţişaţĭ înaintea Englesilorŭ ca cei mai barbarĭ Indianĭ, avêndŭ în fruntea lorŭ pe împĕratulŭ şi pe Ianculŭ!

Mai adaugeţĭ, că memoriile lui Kossuth suntŭ traduse mai în tóte limbile culte europene şi astfelŭ neamulŭ românescŭ e înegritŭ în modulŭ celŭ mai infamŭ înaintea popórelorŭ civilisate!

A tăcé în faţa acestorŭ neruşinate calumnii însémnă a-ţĭ subscrie însuţĭ sentinţa de mórte.

Eŭ în cartea mea, care tratéză despre munţĭ şi muntenĭ, alŭ cărorŭ viteazŭ conducĕtorŭ a fostŭ Ianculŭ n'am făcutŭ altŭ ceva, decâtŭ numai am restabilitŭ adevĕrulŭ în privinţa lui.

Prin urmare, nu eu sunt aţîţătorŭ, ci Kossuth şi alţii de séma lui suntŭ aprinḑĕtorĭ, din ale cărorŭ calumnii aprinḑĕtoare se învăpăiază şovinismulŭ maghiarŭ.

Mĕsura, care a lovitŭ cartea mea, trebuia mai întêiu sĕ lovéscă memoriile lui Kossuth, în care curtea împĕrătească e insultată faţă-făţişŭ.

Teofilŭ Frâncu.

Convocare. Domnii acţionarĭ ai institutului de creditŭ şi de economii „Ardeleana,“ societate pe acţii, se invită în virtutea §-lui 18 alŭ statutelorŭ societăţii la *I. adunare generală ordinariă* care se va ţiné la Orăştie în 20 Martie 1887 st. n. după améḑĭ la 3 óre, în localulŭ institutului (Strada Domnilorŭ Nr. 53.)

Obiectele puse la ordinea ḑilei suntŭ: 1) Raportulŭ direcţiunei despre starea întreprinderii preste totŭ şi despre resultatulŭ primului anŭ de gestiune îndeosebĭ. 2) Raportulŭ comitetului de supraveghiare. 3) Decidere asupra compturilorŭ anuale şi asupra împărţirei profitului curatŭ. 4) Fixarea marcelorŭ de presenţă pentru anulŭ viitorŭ. 5) Alegerea comitetului de supraveghiare pe o durată de 3 anĭ. 6) Eventuale propunerĭ făcute în sensulŭ §-lui 28 din statutele societăţii. 7) Exmiterea a doi acţionarĭ pentru verificarea procesului verbalŭ alŭ adunărei generale.

Domnii acţionarĭ, carĭ în sensulŭ §§-lorŭ 20, 21 şi 22 din statutele societăţii dorescŭ a participa la adunare în persónă orĭ prin plenipotenţiaţĭ, suntŭ poftiţĭ a-şĭ depune acţiile sale şi eventualele documente de plenipotenţă la casa institutului celŭ multŭ până la 15 Martie st. n. 12 óre antemeridiane.

Orĕştie, la 4 Februarie 1887.

Direcţiunea.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 17 Februarie. — Comisiunea financiară a camerei deputaţilorŭ a acceptatŭ unanimŭ proiectulŭ de creditŭ alŭ ministrului honveḑimei.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

Aşa şi era. Feciorulŭ celŭ mai mare se duse sĕ-şĭ afle pe soru-sa. Elŭ s'a totŭ dusŭ până în pădure, acolo a datŭ de o brézdă próspĕtă şi s'a dusŭ totŭ pe ea până a nimeritŭ la nesce curţĭ, la curţile smeului. Şi erau întărite currţile smeului, ca la smei, totŭ cu stanĭ şi bolovanĭ der elŭ nu se înfricà de locŭ, ci suì treptele celea de pétră gândindu-şĭ: Ce-a vrea Dumneḑeu aceea va fi cu mine, dér eu întru; de nimerescŭ la soru-mea, bine de nu, chiar smeulŭ sĕ fiă, totŭ cu o mórte-sŭ datorŭ, dér necăutate nu lasŭ acestea curţĭ.

Aşa şi făcù. Intrà în lăuntru. Adecă acolo pe cine află? Pe soru-sa, gătită — Dómne — ca o contesă şi făcêndŭ de mâncare.

— Bună ḑiua, soră!

— Sĕ-ţĭ dée Dumneḑeu bine, frate, dér tu cum a ajunsŭ aci?

— Eu? cum mĕ veḑĭ; dér tu cum ai ajunsŭ!

— Oh, frate dragă, bine ḑicea mama sĕ nu mergeţĭ voi la plugŭ fără merinde, că étă m'a trămisŭ la voi cu de mâncare şi eu am venitŭ totŭ pe brézdă, gândindŭ că dau de voi, când colo nimerii unde mé veḑĭ. Acum ce va fi cu tine, că îndată vine smeulŭ şi póte că te omóră de nu ne-a omorî încă pre amêndoi? Mai bine rĕmâneai acasă, că de scăpatŭ totŭ nu mĕ poţĭ, ér de te omóră smeulŭ, biata mamă o sĕ se prăpădéscă de supĕrare.

Atuncĭ numai vĕḑură că se deschidŭ uşile şi unŭ buzduganŭ intrà în casă, se învêrte de trei orĭ deasupra mesei şi se aninà într'unŭ cuiu în părete.

— Ce e acesta, soră? întrebà fratele.

— O, frate, acesta e semnulŭ smeului, când vine buzduganulŭ e semnŭ sĕ punŭ mâncările pe mésă că îndată-i aci. Dér óre unde sĕ te sciu ascunde dinaintea smeului? Én hai şi te bagă colea sub covată.

De abia avù biata soră atâta timpŭ, câtŭ sĕ pună covata pe frate-sĕu şi smeulŭ fù aci: „Tu mândruţă, par'că 'mĭ mirósă a omŭ pe aci, cine-i aci?

Biata fată dă sĕ minţă, că mâncările mirósă, ba una, ba alta, dér smeulŭ smeu, nu creḑù nimicŭ, ci o făcù sĕ-i spună că étă cine a venitŭ şi că e sub covată.

— Aşa? ḑise smeulŭ. Atuncĭ de ce se teme de mine? Hai cumnate afară sĕ te omenescŭ décă venişĭ la casa mea! Şi scóse pe fecior afară şi-lŭ pusela mésă şi poruncì fetei: Mie sĕ-mĭ pui nouĕ cóste de porcŭ şi frate-tĕu douĕ, mie 9 cupe de vinŭ şi frate-tĕu 2, şi mĕi cumnate! la noi e datina că: care gată mai iute de mâncatŭ sĕ arunce ciolanele (ósele) în capulŭ cărui întârḑie; acum hai la mâncare!

Şi se punŭ la mâncare, până mâncă feciorulŭ o leacă de carne de pe o cóstă, smeulŭ mâncă tótă porţia lui şi prinde a arunca ciolanele în capulŭ ficiorului. Vĕḑêndŭ smeulŭ că feciorulŭ nu se apĕră, că se teme şi tremură, îi ḑise:

— Hai cumnate afară la largulŭ sĕ vĕdŭ mai bine ce cumnatŭ am, dér sĕ-mĭ spuni pe unde vréi sĕ mergĭ, pe hornŭ (coşŭ) ca mĕţele orĭ pe uşă ca cânii?

— Eu mĕ ducŭ pe uşă ca ómenii, ḑise feciorulŭ. Şi ese pe uşă, dér smeulŭ eşì pe hornŭ ca mâţele şi se repeḑì asupra lui şi-i tăià capulŭ. Apoi scóse inima şi i-o puse într'unŭ blidŭ şi trupulŭ îlŭ îngropà sub unŭ gardŭ.

Vĕḑêndŭ biata vĕduva că trece o ḑi, trecŭ douĕ şi trei şi nu-i mai nimereşce nicĭ fata nicĭ feciorulŭ, era sĕ se arunce în fântână de supĕrare dér érăşĭ întăresce firea şi ḑice: Dómne fiă voia ta!

Dér pe feciorulŭ celŭ mai micŭ nu'lŭ mai prindea starea, nu putea de jelea mamei şi de dorulŭ frate-sĕu şi a soru si. Decĭ într'o diminéţă ḑice: mamă, ce a rênduí Dumneḑeu, aceea sĕ fiă cu mine, dér eu totŭ nu am pace până ce nu dau de soru-mea şi de frate-meu. De aceea nu te supĕra, că eu trebue sĕ mergŭ până unde voiu da de ei.

Acum biata mamă ér începe a plânge şi a se dăoli: dér nu merge, cui mĕ laşĭ? Sciu că nicĭ tu nu te vei întórce, fie-ţĭ milă de bĕtrâneţele mele şi stai baremĭ tu aci, décă de ei nu avui parte.

Dér feciorulŭ era neastêmpĕratŭ de dorulŭ frate-sĕu şi a soru-si, şi decĭ trebuì sĕ plece. Şi se duse, şi nimerì nicĭ mai bine, nicĭ mai rĕu, decum o nimerise frate-sĕu.

Acum biata vĕduvă nu mai avea nicĭ unŭ copilŭ, nicĭ o bucuriă, nicĭ o mângăiere, nicĭ unŭ ajutorŭ; rĕmăsese singură ca cuculŭ. Multă vreme o fi totŭ plânsŭ biata de ea, multe nopţĭ le-o fi petrecutŭ fărŭ somnŭ şi ḑile fără mâncare, dér în urma urmelorŭ îi întărì Dumneḑeu inima şi începù a'şĭ venì în fire. Sĕ mĕ sodomescŭ e pĕcatŭ de mórte, trebue sĕ trăescŭ şi nĕcăjită cum am trăitŭ în bine până aveam bărbatŭ şi copii, işĭ ḑise vĕduva, şi prinse a mai lucra câte ceva şi a mânca sĕ nu se omóre cu fómea până mai are ḑile.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena
din 15 Februariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5% . . .	95.75	Bonurĭ croato-slavone . .	104 50
Rentă de hârtiă 5% . .	86 30	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.30	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.50
		Renta de hârtiă austriacă	77.75
		Renta de arg. austr. . .	79 90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —	Renta de aurŭ austr. . .	109 20
		Losurile din 1860 . . .	131.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 —	Acţiunile băncei austro-ungare	848 —
		Act. băncei de creditŭ ung.	276.50
Bonurĭ rurale ungare . .	104.20	Act. băncei de creditŭ austr.	276.10
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.—	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.04
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—	Napoleon-d'orĭ	10.14
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Mărcĭ 100 împ. germ. . .	62 81
Bonurĭ rurale transilvane	104 —	Londra 10 Livres sterlinge	128.19

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 3 Februarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). .	90—	91—
Renta rom. amort. (5%) .	91—	92—
» convert. (6%) .	84½	85½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%) . .	99—	100—
» „ „ (5%) .	84—	85—
» » urban (7%) . .	97—	98—
» » » (6%) .	90—	91—
» » » (5%) . .	80—	81—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	18.25	18.50
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.00	2.01

Cursulu pieţei Braşovu
din 16 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vênd.	8.47
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10.01	»	10.14
Lire turcescĭ	»	11.40	»	11.44
Imperialĭ	»	10.40	»	10.44
Galbenĭ	»	6.01	»	6.03
Scrisurile fonc. »Albina» . .	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 9/1887.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ la scóla română gr. cat. din Năsĕudŭ, devenitŭ vacantŭ prin pensionarea învĕţătorului de până acum, sĕ escrie concursŭ până la 15 Martiu a. c. st. n.

Cu acestŭ postŭ este împreunatŭ, pre lângă cortelŭ naturalŭ într'o odae la scólă, unŭ salarŭ anualŭ de trei sute (300) florinĭ v. a., care sĕ va rĕspunde la cassa fondului scolarŭ în rate lunare decursive.

Cei ce ar voi sĕ ocupe acestŭ postŭ, vorŭ avé a-şĭ trimite suplicele lorŭ, în terminulŭ amintitŭ, la subscrisulŭ senatŭ şcolarŭ, probândŭ prin testimonii în regulă: cualificaţiunea lorŭ pedagogică, serviciulŭ de până acum şi purtarea morală. Dintre concurenţĭ vorŭ fi preferiţĭ cei ce vorŭ dovedi, că suntŭ cântăreţĭ cu cunoscinţă de note.

Dela senatulŭ şcólei române gr. cat. din Năsĕudŭ.

Năsĕudŭ, în 6 Faurŭ 1887.

Preşedintele: Gregoriu Moisilŭ, parochŭ şi vic. for.

Notarulŭ: Macedonŭ Grigoriţa,

3—3

Licitaţiune.

Din partea subscrisului comitetŭ se face cunoscutŭ: că în comuna bisericéscă gr. cat. Bucium-Şesa (Comitatulŭ Albei inferióre) la 15 ḑi a lui Martiu 1887 st. n. la 10 óre diminéţa se va ţiné licitaţiune minuendă pentru edificarea alorŭ două sale de învĕţământŭ, a cărorŭ planŭ şi preliminariu se află aicĭ în loco.

Domnii întreprinḑĕtorĭ suntŭ poftiţĭ cu acelŭ adausŭ: ca fie-care licitantŭ sĕ depună vadiu de 10% din preţulŭ de esclamare statoritŭ cu 4,160 florenĭ v. a.

Buciumŭ-Şésa, 9 Februariu 1887.

Comitetulŭ parochialŭ gr. cat. din locŭ.

3—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Cluşiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbêu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.25
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	--
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbêu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	--
Cluşiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	6.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8.17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6 28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	--

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6.41
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ